

Vergaderjaar 2018–2019

31 865

Verbetering verantwoording en begroting

Nr. 144

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 mei 2019

In deze brief geef ik u, mede namens de Minister voor Medische Zorg en Sport en de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, op uw verzoek een actuele stand van zaken van alle onderzoeken die in het kader van de VWS pilot Lerend evalueren zijn of worden uitgevoerd.¹ Deze pilot heeft als doel om werkendeweg het inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid te vergroten en om op basis daarvan het beleid te verbeteren. Dit initiatief maakt onderdeel uit van de Operatie Inzicht in Kwaliteit uit het regeerakkoord om het inzicht in de maatschappelijke impact van beleid te vergroten.²

Zoals gebruikelijk informeren wij u jaarlijks in september voor Prinsjesdag over de voortgang van de pilot. Daarbij bieden wij u de taakopdrachten van de evaluatieonderzoeken van het komende jaar aan. Hiermee wordt u in de gelegenheid gesteld om bij de opzet van deze onderzoeken vragen te stellen die vervolgens betrokken kunnen worden bij de uitvoering van de evaluaties.

De pilot Lerend evalueren is begin 2018 opgestart en betreft een evaluatieprogramma van VWS voor de periode 2018–2022. Zoals eerder aangegeven³ was gemiddeld genomen meer tijdig nodig dan vooraf voorzien voor het opstarten van verschillende onderzoeken. Inmiddels is de pilot goed op gang gekomen en komen de eerste (tussen)resultaten beschikbaar. De rapportages van deze evaluatieonderzoeken zullen de komende periode met een kabinetsreactie aan uw Kamer worden aangeboden.

¹ Brief commissie VWS, Verzoek om stand van zakenbrief van alle onderzoeken die er in het kader van de VWS pilot «Lerend evalueren» zijn, of worden uitgevoerd, 11 april 2019.

² Kamerstuk 31 865, nr. 126, Voortgangsrapportage Operatie Inzicht in Kwaliteit.

³ Kamerstuk 31 865, nr. 119, Kamerbrief voortgang pilot Beleidsevaluaties VWS.

In deze brief schetsen wij per individuele evaluatie kort de huidige stand van zaken. Allereerst voor de onderzoeken die onder het kopje van Volksgezondheid en Jeugd in het meerjarenprogramma staan genoemd. Vervolgens gaan we in op de evaluaties binnen de curatieve zorg, dan de langdurige zorg en ten slotte de evaluaties die VWS-breed en interdepartementaal zijn.

Evaluaties Volksgezondheid en Jeugd

Nr	Beleidsthema voor evaluatie	2018	2019	2020	2021	2022
Volksgezondheid en Jeugd						
01	Samenhang: Wpg, Jeugdwet, Wmo			EP		
03	Preventie w.o. a) Alles is gezondheid.. b) Aanpak overgewicht jeugd c) Sport en bewegen in de buurt – BSC d) Gezond, veilig en kansrijk opgroeien		ED		EP	
04	Rijksvaccinatieprogramma <i>Jeugdwet</i> ¹	EP				EP
05	Transitie Autoriteit Jeugd			EP		
06	Topsport			EP		

¹ Kamerstuk 34 880, A, Eerste evaluatie Jeugdwet.

EA= Ex ante, ED= Ex durante, EP= Ex post

Evaluatie Samenhang: Wpg, Jeugdwet en Wmo (nr. 01)

Deze evaluatie staat voor 2020 gepland. U kunt de taakopdracht in september verwachten tezamen met andere taakopdrachten voor het aankomende jaar.

Evaluaties op het gebied van Preventie (nrs. 03a t/m d)

Voor de pilot Lerend evalueren is gekozen om een staalkaart van VWS-beleidsinterventies op het terrein van preventie en gezondheid te evalueren.⁴ Voor de zomer informeren wij u over de resultaten van twee van deze evaluaties. Dit zijn de evaluatie «Aanpak overgewicht jeugd» (nr. 03b) en het verkennende onderzoek naar «Gezond, veilig en kansrijk opgroeien» (nr. 03d). Beide onderzoeken gaan in op de organiseerbaarheid van het preventiebeleid. De resultaten die volgen uit de twee onderzoeken liggen qua thematiek, bevindingen en adviezen in het verlengde van elkaar. Daarom zullen wij u beide onderzoeken in één brief aanbieden.

De andere twee evaluaties van «Alles is gezondheid ... (AIG)» (nr. 03a) en «Sport en bewegen in de buurt – Buurtsportcoaches (BSC)» (nr. 03c) zijn in 2018 gestart. De eindrapportage van de evaluatie van AIG wordt in 2021 verwacht en de ex post evaluatie van de BSC in 2022.

Evaluatie Rijksvaccinatieprogramma (nr. 04)

De evaluatie van het Rijksvaccinatieprogramma is voor 2022 voorzien. Gepland is dat de taakopdracht over de aanpak van de evaluatie in september 2021 voor Prinsjesdag naar uw Kamer wordt gestuurd.

⁴ Kamerstuk 31 865, nr. 99, Pilot beleidsevaluaties VWS, Bijlage – Taakopdrachten pilot Lerend evalueren startend in 2018.

Evaluatie Transitie Autoriteit Jeugd (nr. 05)

De voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering van de evaluatie van de Transitie Autoriteit Jeugd⁵ (TAJ) zijn in gang gezet. De centrale vraag in de evaluatie is, in hoeverre de TAJ conform het instellingsbesluit voldoende doeltreffend en doelmatig is geweest in:

- het zorgen dat aanbieders en gemeenten voldoende gelegenheid hebben gekregen om tot inkoopafspraken te komen die de continuïteit van de jeugdzorg verzekeren;
- het voorkomen dat essentiële functies binnen de jeugdzorg verdwijnen.

Een onafhankelijke voorzitter wordt procesbegeleider en zit zowel de begeleidingscommissie als de klankbordgroep voor. In de begeleidingscommissie zitten vertegenwoordigers van de Ministeries van VWS, JenV en Financiën. In de klankbordgroep zitten vertegenwoordigers van VWS, JenV en Financiën, evenals vertegenwoordigers van gemeenten, aanbieders van specialistische jeugdzorg, cliëntenorganisaties en de Jeugdautoriteit (deze laatste als opvolger van de TAJ). Verwacht wordt dat de eindrapportage met een kabinetsreactie van deze ex post evaluatie begin 2020 beschikbaar is en aan uw Kamer aangeboden kan worden.

Evaluatie Topsport (nr. 05)

Deze evaluatie heeft twee doelstellingen. Enerzijds is het doel om topsportbeleid van de rijksoverheid de komende beleidsperiode vanaf 2020 en verder (Olympische cyclus) te herijken. Dit door te leren van de inzet van middelen in de afgelopen cycli (ex post) en te volgen hoe deze worden ingezet (ex durante). Anderzijds is inzicht in de impact van topsport op de Nederlandse samenleving van belang, met als doel deze waarde te vergroten. De exacte uitwerking van de evaluatie, in het bijzonder het tweede deel, volgt in de tweede helft van 2019 zodat optimaal rekening gehouden kan worden met de uitgangspunten van het deelakkoord «Topsport die inspireert». De uitkomsten worden verwacht in 2020.

Evaluaties Curatieve zorg

Nr	Beleidsthema voor evaluatie	2018	2019	2020	2021	2022
Curatieve zorg						
07	De juiste zorg op de juiste plek			ED		EP
08	Bestuurlijke afspraken zorg				EP	
09	Geneesmiddelenvisie		ED			EP
10	Zvw-pgb 2017	EP				
11	Wanbetalers Zvw-premie		EP			
12	Uitkomstgerichte zorg		EA		ED	EP

Evaluatie De juiste zorg op de juiste plek (nr. 07)

De taakopdracht van de evaluatie De juiste zorg op de juiste plek (JZOJP) wordt rond de zomer naar u gestuurd. In 2019 t/m 2022 zal hiervoor een ex durante evaluatie plaatsvinden en in 2022 de ex post evaluatie. Het doel van de evaluaties is om de voortgang en de transformatie naar de JZOJP zo goed mogelijk inzichtelijk te maken op regionaal niveau, zodat mensen gaan ervaren dat de zorg en ondersteuning beter aansluit op hun behoefte. Maar ook om inzicht te krijgen op de ontwikkelingen op landelijk niveau, om zo nodig het beleid tussentijds bij te sturen.

⁵ Kamerstuk 31 865, nr. 119, Voortgang Pilot beleidsevaluaties VWS, Bijlage -Taakopdrachten pilot Lerend evalueren startend in 2019.

Evaluatie Bestuurlijke afspraken zorg (nr. 08)

De evaluatie van de Bestuurlijke afspraken zoals gepland voor 2021 kent veel samenhang met de evaluatie van JZOJP. Om die reden is in de reactie op gestelde Kamervragen over de pilot gemeld dat de beide evaluaties in samenhang worden gezien.⁶

Ex durante evaluatie Geneesmiddelenvisie (nr. 09)

In deze evaluatie is onderzocht wat de Geneesmiddelenvisie de afgelopen periode heeft opgeleverd, op welke manier het beleid aangescherpt zou kunnen worden en hoe indicatoren te identificeren zijn die bij de ex post evaluatie in 2022 de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid kunnen bepalen. De rapportage van deze ex durante evaluatie, «Op naar hoger hangend fruit» genaamd, is in april door de onafhankelijk voorzitter van de begeleidingscommissie vastgesteld. De Minister voor Medische Zorg en Sport streeft ernaar om u deze rapportage samen met een kabinetsreactie voor de zomer aan te bieden.

Evaluatie Zvw-pgb 2017 (nr. 10)

De evaluatie Zvw-pgb is de eerste ex post evaluatie die als onderdeel van de pilot Lerend evalueren is afgerond. De centrale vraag van de evaluatie luidt: Hoe werkt het Zvw-pgb in de praktijk: wat zijn de ervaringen van budgethouders, zorgverzekeraars en wijkverpleegkundigen, welke eventuele knelpunten en problemen doen zich voor en bestaat aanleiding de regelgeving of het beleid te wijzigen?⁷ In de bijbehorende kabinetsreactie⁸ is een aparte passage besteed aan de leerlessen zoals deze bij de uitvoering van de evaluatie en onder vlag van Lerend evalueren zijn opgedaan. Deze werkwijze met een vaste passage over welke impact de pilot heeft gehad op de uitvoering de evaluatie zal ook voor alle andere kabinetsreacties worden toegepast. De evaluatie stond ook geagendeerd voor het AO pgb van 4 april jl.

Evaluatie Wanbetalers Zvw-premie (nr. 11)

Deze evaluatie bestaat uit twee onderdelen. Zo wordt in het onderzoek vanuit de bestaande situatie gekeken naar de doeltreffendheid van de Wet verbetering wanbetalersmaatregelen in de praktijk. Daarnaast wordt vanuit een situatie zonder de wanbetalersregeling met experts en burgers nagedacht over alternatieve manieren om te voorkomen dat er betalingsachterstanden ontstaan en mensen onverzekerd raken. De uitvoering van de evaluatie is inmiddels opgestart, resultaten van het onderzoek worden dit najaar verwacht.

Evaluatie Uitkomstgerichte zorg (nr. 12)

In de beleidsevaluatie Uitkomstgerichte zorg staat de vraag centraal op welke wijze de rijksoverheid het realiseren van het beoogde aantal uitkomstdefinities voor 50% van de ziektelasten het beste kan faciliteren. Het ex ante onderzoek wordt opgevolgd door jaarlijkse ex durante metingen waarbij de ex post evaluatie voor 2022 is voorzien.

⁶ Kamerstuk 31 865, nr. 124, Feitelijke vragen inzake Feitelijke vragen Voortgang pilot beleidsevaluaties VWS.

⁷ Kamerstuk 25 657, nr. 299, Evaluatie Zvw-pgb 2017.

⁸ Kamerstuk 25 657, nr. 301, Reactie op het rapport «Evaluatie Zvw-pgb 2017, doeltreffendheid en effecten van de wet in de praktijk».

Evaluaties Langdurige zorg

Nr	Beleidsthema voor evaluatie	2018	2019	2020	2021	2022
Langdurige zorg						
13	(Onafhankelijke) cliëntondersteuning		EA	ED	EP	
14	Langer thuiswonende ouderen		EA			EP
15	Experimenten persoonsvolgende zorg	ED	EP			
16	Goed bestuur			EP		
17	Arbeidsmarkt en opleiden			ED		
	<i>Evaluatie Hervorming Langdurige Zorg¹</i>	EP				
18	Eenzaamheid			ED		EP

¹ Kamerstuk 34 104, N en nr. 231, Eindrapport van de evaluatie van de hervorming van de langdurige zorg.

Evaluatie (Onafhankelijke) cliëntondersteuning (nr. 13)

Dit kabinet investeert in (onafhankelijke) cliëntondersteuning. In de aanpak cliëntondersteuning is gekozen voor een lerende aanpak. Voor de uitwerking van de evaluatie wordt gedacht aan een opzet met de volgende twee centrale onderzoeksvragen:

- zijn de activiteiten doeltreffend (bereiken we met de activiteiten de doelstellingen/opgaven) en doelmatig?;
- wat leren we op basis van de uitgevoerde activiteiten over cliëntondersteuning en leidt dit tot aanpassing van opgaven/aanpak?

De eerste onderzoeksresultaten van deze evaluatie worden in 2020 voorzien en zullen aan uw Kamer worden aangeboden.

Evaluatie Langer thuiswonende ouderen (nr. 14)

VWS heeft een voorstudie uitgevoerd waarin de vraag centraal stond of het op basis van de bestaande data mogelijk was de positie van «Langer Thuis Wonende Ouderen» in beeld te brengen. De resultaten van dit ex ante onderzoek zullen voor de zomer naar uw Kamer worden gestuurd. In de reactie zal ik als Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ook ingaan op het vervolg richting de ex-post evaluatie in 2022.

Evaluatie Experimenten persoonsvolgende zorg (nr. 15)

In het kader van de brief Waardig leven met zorg⁹ is in 2017 een experiment gestart waarbij de zorg (meer) persoonsvolgend wordt. In de regio Rotterdam gaat het om de gehandicaptenzorg, in de regio Zuid-Limburg om Verpleging en Verzorging. Bij brief van 4 juli 2018 zijn de documenten van de tussenevaluatie van dit experiment en mijn daarop gebaseerd beleidsstandpunt aan uw Kamer aangeboden.¹⁰ Het rapport van de eindevaluatie van het experiment, eveneens voorzien van mijn beleidsstandpunt, zal ik uw Kamer, zoals toegezegd, vóór aanvang van het zomerreces 2019 toesturen.

Evaluatie Goed bestuur (nr. 16)

De evaluatie Goed bestuur is voorzien in 2020. De taakopdracht over de aanpak van dit evaluatieonderzoek ontvangt u voor het einde van dit jaar.

Evaluatie Arbeidsmarkt en opleiden (nr. 17)

De evaluatie wordt in 2020 opgestart en loopt door tot en met 2022. In de uitvoering wordt een lerend perspectief gehanteerd. Het accent van de aankomende evaluatie verschuift van de eerder vermeldde ex post naar

⁹ Kamerstuk 34 104, F, Brief inzake waardig leven met zorg.

¹⁰ Kamerstuk 34 104 nr. 234, Tussenevaluatie persoonsvolgende zorg.

een ex durante onderzoek. In het laatste jaar van de evaluatie verschuift het accent (logischerwijs) meer richting ex post. De taakopdracht over de aanpak van de gehele evaluatie ontvangt u ook a.s. september.

Evaluatie Eenzaamheid (nr. 18)

Deze evaluatie is een ex durante uitvoeringstoets van het programma Een tegen Eenzaamheid. Het doel is: om op ex durante wijze actief te volgen of de aanpak middels landelijke en lokale coalities, gemeenten en burgers genoeg handelingsperspectief biedt de gesignaleerde problemen van eenzaamheid aan te pakken. Het tussenrapport komt in 2020 en verwacht wordt dat het eindrapport en de beleidsreactie eind 2021 gereed is.

Evaluaties VWS breed en interdepartementaal

Nr	Beleids thema voor evaluatie	2018	2019	2020	2021	2022
VWS-breed						
02	Kennisfunctie VWS		ED		EP	
19	Evaluatie subsidies		EP			
Interdepartementaal: resultaten pilot						
20	Evaluatie Pilot Lerend evalueren		EA	ED		EP

Evaluatie Kennisfunctie VWS (nr. 02)

Voor goed beleid en goede uitvoering van beleid is kennis nodig. VWS is een kennisintensief ministerie; jaarlijks wordt, in opdracht van VWS, meer dan 200 miljoen euro aan kennisontwikkeling besteed. Daarom wordt in dit kader de doelstellingen van het programma «Versterken Kennisfunctie VWS» geëvalueerd om te onderzoeken of de doelen worden behaald en waar kan worden bijgestuurd voor een (nog) beter resultaat.

Evaluatie subsidies (nr. 19)

In deze evaluatie is onderzocht of en hoe VWS, in lijn met de aanbevelingen van het in 2017 uitgevoerde IBO Subsidies¹¹, de ex ante beleidsafweging maakt om het subsidie-instrument in te zetten (al dan niet in combinatie met andere mogelijke instrumenten). De tweede onderzoeksvraag betreft hoe VWS daarbij indicatoren kiest (waaronder doeltreffendheid en doelmatigheid) en de bijbehorende informatievoorziening borgt om de effectiviteit van de subsidie tussentijds en ex-post te kunnen evalueren. De eindrapportage van deze evaluatie ontvangt u samen met de kabinetsreactie voor de zomer.

Evaluatie Pilot Lerend evalueren (nr. 20)

De centrale leervraag voor de pilot Lerend evalueren is: verbetert het inzicht in de doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid gedurende de pilot en wordt er geleerd van de resultaten? Om te kunnen bepalen of de pilot het gewenste resultaat heeft, is voorzien in een startevaluatie in 2019, een tussenevaluatie in 2020/2021 en een eindevaluatie in 2022. De resultaten van de startevaluatie ontvangt u binnenkort.

Het vervolg

Met de pilot is VWS een leertraject gestart en wij vinden het belangrijk om onze ervaringen met uw Kamer te delen en daarover van gedachten te wisselen. Wij zullen de komende periode diverse evaluatierapporten aan u

¹¹ Rapportage Kamerstuk 34 550 IX, nr. 25, IBO Subsidies – Robuust en proportioneel, 22 juni 2017.

sturen. Graag gaan wij op de resultaten en leerlessen uit de individuele evaluaties in tijdens onze reguliere contact-/ en overlegmomenten. In september volgt de voortgangsbrief tezamen met de taakopdrachten van de evaluaties die in 2020 starten.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge